

Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen

Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen

Jaarrekening 2017

24 april 2017

Inhoudsopgave jaarrekening 2017

	<u>pagina</u>
Toelichting op de jaarrekening 2017	3
Balans per 31 december 2017 (na resultaatbestemming)	5
Staat van baten en lasten over 2017	6
Kasstroomoverzicht over 2017	7
Grondslagen voor financiële verslaglegging	8
Toelichting op de balans per 31 december 2017	9
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017	12
Ondertekening jaarrekening	15
Bijlagen:	
Staat van baten en lasten 2017 NVBT exclusief project Planten voor de Toekomst	16
Staat baten en lasten 2017 project Planten voor de Toekomst	18
Begroting NVBT 2018	21

Voor het bestuursverslag verwijzen we naar het jaarverslag.

Toelichting op de jaarrekening 2017

Algemeen

Met steun van de Postcodeloterij werkt de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (NVBT) in de periode 2013-2018 samen met Waag Society aan 'Planten voor de Toekomst', een project waarin een vernieuwde en interactieve publieksprogrammering centraal staat en de onderlinge samenwerking wordt versterkt. Gezamenlijk is gewerkt aan het 'Jaar van de Botanische Tuinen' in 2017.

In de staat van baten en lasten 2017 zijn zowel de kosten van de NVBT als die van het project Planten voor de Toekomst gepresenteerd. Om een beter inzicht in de kosten van het project te geven, is als bijlage het overzicht 'baten en lasten project Planten voor de Toekomst' in de jaarrekening opgenomen, waarin de afzonderlijke resultaten van het project zichtbaar zijn gemaakt.

Ook is de door het bestuur goedgekeurde begroting 2018 van de NVBT opgenomen als bijlage.

Resultaat

Het boekjaar 2017 van de NVBT sluit met een negatief resultaat van € 7.034. Omdat kosten voor de aanvraag voor een vervolgsubsidie ad € 9.075 ten laste van de bestemmingsreserve worden gebracht, wordt het resultaat € 2.041 positief. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De algemene reserve bedraagt per 31 december 2017 € 9.934. De opgebouwde bestemmingsreserve per 31 december 2017 ad € 24.771 wordt aangehouden om vanaf 2018 de continuering van het project Planten voor de Toekomst te financieren.

Het resultaat van het project Planten voor de Toekomst over 2017 is, zoals in de voorgaande jaren, nihil. Dit komt omdat van de toegekende en reeds uitbetaalde subsidie van de Nationale Postcode Loterij ad € 2.000.000 alleen dat deel wordt toegerekend aan het boekjaar waar kosten tegenover staan. Het resterende deel van de subsidie is op de balans opgenomen als 'nog te besteden subsidie'. Dit gedeelte bedraagt per 31 december 2017 € 64.389.

Baten

Behalve de genoemde subsidie van de Nationale Postcode Loterij bestaan de baten van de NVBT uit bijdragen van de leden (zowel voor het project Planten voor de Toekomst als de reguliere contributiebijdrage voor de NVBT) en jaarlijkse rentebaten.

Het boek 'Botanische Tuinen in Nederland' is tijdens de opening van het 'Jaar van de Botanische Tuinen' op 22 april 2017 gepresenteerd. De verkoop van het boek heeft in 2017 € 15.615 opgebracht. Het Prins Bernhard Cultuurfonds heeft een subsidie van € 20.000 toegekend voor de mede-financiering van de productie van het boek.

Eveneens ter gelegenheid van het 'Jaar van de Botanische Tuinen' heeft PostNL in 2017 een postzegelreeks uitgegeven. De opbrengsten van de postzegelboekjes bedragen in 2017 € 4.901.

Lasten

Met ingang van 1 november 2013 is de projectleider van Planten voor de Toekomst in dienst bij de NVBT. Vanaf die datum zijn de personeelskosten in de jaarrekening verantwoord. Tot november 2013 nam Hortus Botanicus Amsterdam deze personeelskosten op zich.

In de loop van 2014 is een drietal medewerkers in dienst gekomen. Twee medewerkers voor het verzamelen en ontsluiten van data en een medewerker voor PR en managementondersteuning. Met ingang van augustus 2016 liepen de tijdelijke contracten van de medewerker PR / managementondersteuning en één van de medewerkers dataverzameling af. Zowel de projectleider als de andere medewerker dataverzameling hebben in 2016 een vaste aanstelling gekregen. Deze dienstverbanden lopen tot en met 31 maart 2018.

Medio september 2016 is een externe medewerker communicatie voor twee dagen per week tot eind 2017 aangesteld.

De projectkosten van Planten voor de Toekomst zijn gesplitst in de onderdelen 'Proeftuinen en tools ontwikkelen', 'Applicaties', 'Data en technische infrastructuur', 'Publieksprogrammering en samenwerking', 'Communicatie' en 'Kunstproject'.

Aan samenwerkingspartner Waag Society is in 2017 voor het onderdeel "nieuwe media en apps" een extra bedrag ad € 11.250 betaald.

Op 22 april 2017 is de tentoonstelling 'Kroonjuwelen' in alle botanische tuinen van start gegaan. Daarnaast is de tentoonstelling 'Tuin als Lab' op 14 september 2017 in Delft geopend. Hiervoor is een budget besteed van € 46.910.

Op 25 november jl. heeft in Nijmegen het zadencongres plaatsgevonden. Dit was tevens de aftrap van de oprichting van de eerste Nederlandse wilde inheemse planten zadenbank. Het zadencongres heeft in totaal € 18.315 gekost.

Begroting 2017

In 2017 is van de beschikbare subsidie van de Nationale Postcode Loterij € 73.882 meer besteed dan begroot, € 373.132 versus € 299.250. Dit was mogelijk doordat in voorgaande jaren steeds een onderbesteding op de begroting was.

Nieuw zijn de opbrengsten betreffende het in 2017 uitgebrachte boek 'Botanische Tuinen in Nederland' en de postzegelreeks van PostNL. Beide baten van respectievelijk € 15.615 en € 4.901 zijn niet begroot.

De rentebaten over 2017 ad € 551 zijn € 3.949 lager dan begroot. Hoewel de rente-inkomsten (€ 4.500) op terughoudend geraamd zijn, is het rentepercentage op spaarrekeningen lager dan verwacht.

Voor project 'Planten voor de Toekomst' is 2017 het slotjaar waarin de diverse onderdelen van het project grotendeels zijn afgerond. Zo zijn de website en de app opgeleverd en is de database met planteninformatie optimaal gevuld. Aan samenwerkingspartner Waag Society is voor onderdeel 'nieuwe media en apps' een extra bedrag van € 11.250 betaald. Dit was niet begroot.

Voor publieksprogrammering en samenwerking is in 2017 € 70.000 begroot. Omdat 2017 benoemd is tot 'Jaar van de Botanische Tuinen' is aan dit onderdeel € 119.324 besteed, € 49.324 meer dan begroot. De tentoonstelling 'Kroonjuwelen' is op 22 april 2017 in alle botanische tuinen van start gegaan. Op 14 september 2017 is de tentoonstelling 'Tuin als Lab' in Delft geopend en op 25 november 2017 heeft in Nijmegen het 'zadencongres' plaatsgevonden.

Balans per 31 december 2017 (na resultaatbestemming)

	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
<u>ACTIVA</u>		
<u> Vlottende activa</u>		
Vorderingen	€ 1.697	€ 5.948
Overlopende activa	€ 551	€ 11.688
Liquide middelen	€ 126.500	€ 485.232
	<u>€ 128.749</u>	<u>€ 502.868</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>€ 128.749</u>	<u>€ 502.868</u>
 <u>PASSIVA</u>		
<u> Reserves en fondsen</u>		
Statutair kapitaal	€ -	€ -
Bestemmingsreserve	€ 24.771	€ 33.846
Algemene reserve	€ 9.934	€ 7.893
	<u>€ 34.705</u>	<u>€ 41.739</u>
<u> Kortlopende schulden</u>		
Belastingdienst	€ 2.721	€ 2.744
Overige kortlopende schulden	€ 26.934	€ 20.865
Te besteden subsidies	€ 64.389	€ 437.521
	<u>€ 94.044</u>	<u>€ 461.129</u>
TOTAAL PASSIVA	<u>€ 128.749</u>	<u>€ 502.868</u>

Staat van baten en lasten over 2017

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
<u>BATEN</u>			
Subsidies en bijdragen van andere organisaties	€ 393.132	€ 299.250	€ 598.626
Overige opbrengsten	€ 42.916	€ 19.300	€ 20.300
Rentebaten	€ 551	€ 4.500	€ 4.423
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal baten	€ 436.599	€ 323.050	€ 623.349
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<u>LASTEN</u>			
Projectmanagement	€ 136.649	€ 123.250	€ 157.573
Vaste lasten	€ 22.793	€ 24.600	€ 56.466
Applicaties Planten voor de Toekomst	€ 32.465	€ 10.000	€ 117.876
Data en technische infrastructuur Planten voor de Toekomst	€ 67.505	€ 64.800	€ 117.323
Publieksprogrammering en samenwerking Planten voor de Toekomst	€ 119.324	€ 70.000	€ 146.944
Communicatie Planten voor de Toekomst	€ 58.847	€ 40.200	€ 35.344
Verdienmodellen	€ 6.050	€ -	€ 441
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal lasten	€ 443.633	€ 332.850	€ 631.968
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Resultaat	€ 7.034-	€ 9.800-	€ 8.618-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
<u>Resultaatbestemming:</u>			
- ten behoeve van de bestemmingsreserve	€ 9.075-	€ 12.000-	€ -
- ten behoeve van de algemene reserve	€ 2.041	€ 2.200	€ 8.618-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	€ 7.034-	€ 9.800-	€ 8.618-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Kasstroomoverzicht over 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Resultaat boekjaar	€ -7.034	€ -8.618
Verandering in werkkapitaal:		
Vorderingen	€ 15.388	€ 11.913
Kortlopende schulden	€ -367.085	€ -599.122
	<u>€ -351.698</u>	<u>€ -587.209</u>
Mutatie geldmiddelen	<u>€ -358.732</u>	<u>€ -595.827</u>
<u>Toelichting op de geldmiddelen</u>		
Stand per 1 januari	€ 485.232	€ 1.081.059
Mutatie geldmiddelen	€ -358.732	€ -595.827
Stand per 31 december	<u>€ 126.500</u>	<u>€ 485.232</u>

Grondslagen voor financiële verslaggeving

I. Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Deze jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving voor micro- en kleine rechtspersonen (Rjk), afdeling C1 Kleine Organisatie-zonder-winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Baten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

II. Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid.

Schulden

Schulden zijn gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Schulden zijn gerangschikt onder de kortlopende schulden als deze binnen 12 maanden na balansdatum kunnen worden opgeëist en onder de langlopende schulden als dit niet het geval is.

Contributies

Contributies worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben.

Subsidies

Ontvangen subsidies waarbij bestedingsvoorwaarden zijn gesteld worden als baten verantwoord in de periode waarin de uitgaven plaatsvinden.

III. Personeel

De grootte van het personeelsbestand was op 31 december 2017 1,44 fte (2 medewerkers).

Toelichting op de balans per 31 december 2017

ACTIVA

Vlottende activa

Vorderingen

31-12-2017

31-12-2016

Deze post is als volgt te specificeren:

Borgsom kantoorruimte	€	1.197	€	1.197
Contributies	€	500	€	4.200
Vooruitbetaalde verzekeringen	€	-	€	448
Administratiekosten	€	-	€	103
Totaal vorderingen	€	1.697	€	5.948

Overlopende activa

31-12-2017

31-12-2016

Teveel betaalde pensioenpremies	€	-	€	7.265
Rentebaten	€	551	€	4.423
Totaal overlopende activa	€	551	€	11.688

Liquide middelen

31-12-2017

31-12-2016

ING 8122442 Spaarrekening	€	125.000	€	485.000
ING 8122442 Zakelijke rekening	€	1.500	€	232
Totaal liquide middelen	€	126.500	€	485.232

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vereniging.

PASSIVA

Reserves en fondsen

(Statutair) kapitaal

De vereniging heeft geen (statutair) kapitaal

Bestemmingsreserve	31-12-2017	31-12-2016
Stand begin boekjaar	€ 33.846	€ 44.346
Resultaatverdeling	€ 9.075-	€ 10.500-
Stand eind boekjaar	€ 24.771	€ 33.846

De bestemmingsreserve wordt aangehouden om na 2017 de continuering van het project Planten voor de Toekomst te financieren.

Algemene reserve	31-12-2017	31-12-2016
Stand begin boekjaar	€ 7.893	€ 6.011
Resultaatverdeling	€ 2.041	€ 1.882
Stand eind boekjaar	€ 9.934	€ 7.893

Het resultaat over het boekjaar 2017 wordt, vooruitlopend op een besluit van de ALV van de vereniging, toegevoegd aan de algemene reserve.

Kortlopende schulden

Belastingdienst	31-12-2017	31-12-2016
Af te dragen loonheffing en premies	€ 2.721	€ 2.744

Overige kortlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
Zadensymposium Nijmegen	€ 6.541	€ -
Vakantiegeld	€ 3.988	€ 3.532
Accountantskosten	€ 3.500	€ 2.750
Controller	€ 3.686	€ 1.936
Vergoeding Stuurgroep	€ 3.000	€ -
Ontwikkeling website	€ 2.299	€ 8.745
Data aanvullen	€ 1.450	€ 2.490
Deelprojectleiding	€ 1.452	€ 847
Reis- en onkostenvergoedingen	€ 370	€ 265
Communicatie	€ 349	€ -
Kantoorautomatisering	€ 195	€ 100
Kantoorbenodigdheden en porti	€ -	€ 150
Bankkosten	€ -	€ 49
Overige kortlopende schulden	€ 105	€ -
Totaal kortlopende schulden	€ 26.934	€ 20.865

Nog te besteden subsidies**31-12-2017****31-12-2016**

Deze post is als volgt te specificeren:

Planten voor de Toekomst - Nationale Postcode Loterij	€	64.389	€	437.521
Totaal nog te besteden subsidies	€	64.389	€	437.521

Nationale Postcode Loterij (NPL) heeft op 30 januari 2013 besloten uit de opbrengst van 2012 eenmalig een bedrag van € 2.000.000 uit te keren aan Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (NVBT) ten behoeve van het project 'Planten voor de Toekomst' (PvdT). De voorwaarden die hierop van toepassing zijn, zijn de volgende:

- a. de uitkering van NPL is uitsluitend bestemd voor de realisatie van het project 'Planten voor de Toekomst' met een looptijd van 5 jaar.
- b. NVBT handhaaft haar doelstellingen en karakter als organisatie t.b.v. goede doelen. Indien sprake is van een wijziging van statutaire doelstellingen of een wijziging van inhoudelijk beleid stelt NVBT NPL daarvan binnen 3 maanden na het doorvoeren van de wijziging op de hoogte.
- c. NVBT geeft NPL inzicht in de besteding van de door NVBT van NPL ontvangen gelden door toezending van haar jaarrekening en jaarverslag voorzien van een accountantsverklaring, uiterlijk 6 maanden na afloop van dat jaar of die jaren. Een opgave van de besteding van NPL-gelden wordt bijgevoegd indien deze niet apart in het jaarverslag of jaarrekening is opgenomen.
- d. NVBT zal in haar jaarverslag de financiële steun van NPL op duidelijke wijze memoreren, zowel cijfermatig als redactioneel. De desbetreffende tekst wordt vooraf voorgelegd aan NPL.
- e. NVBT geeft gedurende de looptijd van PvdT tenminste eenmaal per jaar inzicht in de vorderingen door toezending van tussentijdse voortgangsrapportages. Bij voltooiing van het project ontvangt NPL een financiële en inhoudelijke eindrapportage waarin o.a. wordt aangegeven of de beoogde doelen zijn verwezenlijkt.
- f. indien de uitvoering van het project op wezenlijke onderdelen wordt aangepast op het door NVBT ingediende voorstel stelt zij de NPL daarvan direct op de hoogte. NPL dient schriftelijk met deze voorgestelde wijzigingen akkoord te gaan.
- g. NPL mag in promotiemateriaal en andere communicatie-uitingen met gebruikmaking van het logo van NVBT vermelden dat zij deze financiële steun verleent.
- h. indien NVBT gelden ontvangt van andere organisaties dan NPL vermeldt zij in alle gevallen waar deze andere organisaties genoemd worden ook NPL, waarbij de opsomming plaatsvindt in volgorde van grootte van het bedrag waarmee NVBT wordt gesteund.
- i. het is NVBT zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NPL niet toegestaan deel te nemen aan en/of directe uitkeringen te ontvangen van andere kansspelen, respectievelijk kansspelorganisaties.
- j. NPL gaat ervan uit dat NVBT de eigen achterban en het Nederlands publiek waar mogelijk informeert over de steun die zij ontvangt van NPL.
- k. als NPL dat wenst, zal NVBT meewerken aan het evalueren van de wijze waarop bovenstaande afspraken worden uitgevoerd.
- l. de aan NVBT uitbetaalde gelden kunnen na betaling worden teruggevorderd indien NVBT tekort is geschoten in het nakomen van haar verplichtingen uit deze overeenkomst, dan wel vanaf het moment dat zich een wijziging voordoet bij NVBT zoals bedoeld in punt b. van deze overeenkomst. Aan de zijde van NVBT ontstaat in dat geval de verplichting de reeds ontvangen bedragen aan NPL terug te betalen.

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017

	<u>Rekening 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Rekening 2016</u>
BATEN			
Subsidies en bijdragen van andere organisaties			
Nationale Postcode Loterij	€ 373.132	€ 299.250	€ 589.551
Stichting Nationale Plantencollectie	€ -	€ -	€ 9.075
Prins Bernhard Cultuur Fonds	€ 20.000	€ -	€ -
	<u>€ 393.132</u>	<u>€ 299.250</u>	<u>€ 598.626</u>
Nationale Postcode Loterij (NPL) heeft op 30 januari 2013 besloten uit de opbrengst van 2012 eenmalig een bedrag van € 2.000.000 uit te keren aan Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (NVBT) ten behoeve van het project 'Planten voor de Toekomst' (PvdT). De looptijd van deze subsidie is 5 jaren. De afrekening zal plaatsvinden binnen 6 maanden na 31 december 2017.			
Overige opbrengsten			
Contributies Planten voor de Toekomst	€ 17.400	€ 14.900	€ 15.900
Contributies NVBT	€ 5.000	€ 4.400	€ 4.400
Opbrengst Boek 'Botanische Tuinen in Nederland'	€ 15.615	€ -	€ -
Opbrengst Postzegelboekjes	€ 4.901	€ -	€ -
	<u>€ 42.916</u>	<u>€ 19.300</u>	<u>€ 20.300</u>
Rentebaten			
Rentebaten op liquide middelen	€ 551	€ 4.500	€ 4.423
	<u>€ 551</u>	<u>€ 4.500</u>	<u>€ 4.423</u>
TOTAAL BATEN	<u><u>€ 436.599</u></u>	<u><u>€ 323.050</u></u>	<u><u>€ 623.349</u></u>

LASTEN

Projectmanagement

Personeel

Lonen en salarissen	€ 82.196	€ 79.300	€ 102.319
Transitievergoedingen	€ -	€ -	€ 1.963
Sociale lasten	€ 14.550	€ 11.000	€ 11.416
Pensioenpremies	€ 19.218	€ 12.000	€ 20.025
Stuurgroep	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.150
Controller	€ 11.987	€ 12.000	€ 11.816
	<u>€ 133.950</u>	<u>€ 120.300</u>	<u>€ 153.689</u>

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Overige personeelskosten			
Congressen en tuinbezoeken	€ 815	€ 1.000	€ 273
Reis- en onkostenvergoedingen	€ 1.824	€ 1.700	€ 3.375
Overig	€ 60	€ 250	€ 237
	€ 2.699	€ 2.950	€ 3.885
Totaal kosten projectmanagement	€ 136.649	€ 123.250	€ 157.573
<u>Vaste lasten</u>			
Huisvestingskosten			
Huur- en servicekosten	€ 3.901	€ 3.850	€ 3.826
Overige huisvestingskosten	€ -	€ 100	€ -
	€ 3.901	€ 3.950	€ 3.826
Kantoorkosten			
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 295	€ 350	€ 380
Representatie	€ 465	€ 200	€ 142
Vergaderkosten	€ -	€ 250	€ 128
Beheer website - Cordia	€ 156	€ 12.000	€ 10.500
Kantoorautomatisering	€ 819	€ 1.000	€ 1.538
Handleiding Collectiebeheer	€ 1.843	€ -	€ -
Administratie	€ 870	€ 900	€ 1.488
Salarisadministratie	€ 859	€ 800	€ 637
Accountantskosten	€ 3.652	€ 2.900	€ 2.874
Adviezen	€ 9.075	€ -	€ 9.075
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	€ 709	€ 450	€ 448
Abonnementen / lidmaatschappen	€ -	€ 300	€ -
Bankkosten	€ 149	€ 400	€ 224
Overige kosten	€ -	€ 350	€ 142
	€ 18.892	€ 19.900	€ 27.575
Leden			
Schenking leden	€ -	€ -	€ 24.000
Kosten ledenbijeenkomst	€ -	€ 750	€ 1.065
	€ -	€ 750	€ 25.065
Totaal vaste lasten	€ 22.793	€ 24.600	€ 56.466
TOTAAL ALGEMENE LASTEN	€ 159.442	€ 147.850	€ 214.039

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
PROJECTKOSTEN			
Applicaties Planten voor de Toekomst			
Nieuwe media en apps	€ 32.465	€ 10.000	€ 117.425
Diversen applicaties	€ -	€ -	€ 451
	€ 32.465	€ 10.000	€ 117.876
Data en technische infrastructuur Planten voor de Toekomst			
Deelprojectleider databeheer / technische infra	€ 7.623	€ 4.800	€ 26.318
Data aanvullen	€ 16.338	€ 60.000	€ 68.183
Ontwikkeling website	€ 37.945	€ -	€ 22.226
Verrijking voedselplanten	€ 5.434	€ -	€ -
Diversen	€ 165	€ -	€ 597
	€ 67.505	€ 64.800	€ 117.323
Publieksprogrammering en samenwerking Planten voor de Toekomst			
Campagnejaar 2017 - Tuinen als lab	€ 46.910	€ 40.000	€ 8.462
Kroonjuwelen tentoonstelling	€ 33.317	€ 10.000	€ -
Programmering - zadencongres	€ 18.315	€ -	€ 2.053
Handleiding Collectiebeheer	€ 15.043	€ -	€ 36
Deskundigheidsbevordering	€ 65	€ -	€ 5.660
Naamsbekendheidcampagne	€ -	€ -	€ 110.500
Landelijke dag	€ -	€ 20.000	€ 20.232
Diverse kosten publieksprogrammering	€ 5.674	€ -	€ -
	€ 119.324	€ 70.000	€ 146.944
Communicatie Planten voor de Toekomst			
Boek 'Tuinen voor de Toekomst'	€ 31.142	€ 5.000	€ 18.025
Medewerker communicatie	€ 24.440	€ 25.000	€ 8.809
Nieuwsbrieven, social media	€ -	€ 5.200	€ 5.725
Communicatie	€ 3.265	€ 5.000	€ 2.786
	€ 58.847	€ 40.200	€ 35.344
Verdienmodellen			
Commerciële activiteiten	€ 6.050	€ -	€ 441
	€ 6.050	€ -	€ 441
TOTAAL PROJECTKOSTEN	€ 284.191	€ 185.000	€ 417.929
RESULTAAT	€ -7.034	€ -9.800	€ -8.618

Ondertekening jaarrekening

Het bestuur van de Nederlandse Vereniging Botanische Tuinen ondertekent de jaarrekening 2017.

Voorzitter

---

de heer W.N.J. Ursem

datum ... 2018

Penningmeester

---

de heer A. Oudijk

datum ... 2018

Secretaris

---

de heer R. Havinga

datum ... 2018

Bestuurslid

---

mevrouw H. Jelles

datum ... 2018

Bestuurslid

---

de heer J. Schaminée

datum ... 2018

Staat van baten en lasten 2017 NVBT exclusief project Planten voor de Toekomst

	<u>Rekening 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Rekening 2016</u>
BATEN			
Bijdragen			
Stichting Nationale Plantencollectie	€ -	€ -	€ 9.075
	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>	<u>€ 9.075</u>
Overige opbrengsten			
Contributies NVBT	€ 5.000	€ 4.400	€ 4.400
	<u>€ 5.000</u>	<u>€ 4.400</u>	<u>€ 4.400</u>
TOTAAL BATEN	<u><u>€ 5.000</u></u>	<u><u>€ 4.400</u></u>	<u><u>€ 13.475</u></u>
LASTEN			
<u>Projectmanagement</u>			
Overige personeelskosten			
Reis- en onkostenvergoedingen	€ 102	€ 200	€ 20
	<u>€ 102</u>	<u>€ 200</u>	<u>€ 20</u>
Totaal kosten projectmanagement	<u><u>€ 102</u></u>	<u><u>€ 200</u></u>	<u><u>€ 20</u></u>
<u>Vaste lasten</u>			
Kantoorkosten			
Beheer website - Cordia	€ 156	€ 12.000	€ 10.500
Advieskosten	€ 9.075	€ -	€ 9.075
Handleiding Collectiebeheer	€ 1.843	€ -	€ -
Administratie	€ -	€ -	€ 620
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	€ 709	€ 450	€ 448
Abonnementen / lidmaatschappen	€ -	€ 300	€ -
Bankkosten	€ 148	€ 250	€ 224
Overige kosten	€ -	€ 250	€ 142
	<u>€ 11.931</u>	<u>€ 13.250</u>	<u>€ 21.009</u>
Leden			
Kosten ledenbijeenkomst	€ -	€ 750	€ 1.065
	<u>€ -</u>	<u>€ 750</u>	<u>€ 1.065</u>
Totaal vaste lasten	<u><u>€ 11.931</u></u>	<u><u>€ 14.000</u></u>	<u><u>€ 22.074</u></u>

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
TOTAAL ALGEMENE LASTEN	€ 12.034	€ 14.200	€ 22.093
RESULTAAT	€ -7.034	€ -9.800	€ -8.618
<u>Algemene reserve</u>			
Stand 1 januari	€ 7.893		€ 6.011
Dotatie boekjaar	€ 2.041		€ 1.882
Stand 31 december	€ 9.934		€ 7.893
<u>Bestemmingsreserve</u>			
Stand 1 januari	€ 33.846		€ 44.346
Dotatie boekjaar	€ -9.075		€ -10.500
Stand 31 december	€ 24.771		€ 33.846

Staat baten en lasten 2017 project Planten voor de Toekomst

	<u>Rekening 2017</u>	<u>Begroting 2017</u>	<u>Verschil realisatie - begroting 2017</u>	<u>Begroting 2018</u>
BATEN				
Subsidie				
Nationale Postcode Loterij	€ 373.132	€ 299.250	€ 73.882	€ 50.586
Prins Bernhard Cultuur Fonds	€ 20.000	€ -	€ 20.000	€ -
	€ 393.132	€ 299.250	€ 93.882	€ 50.586
Overige opbrengsten				
Contributies	€ 17.400	€ 14.900	€ 2.500	€ -
Opbrengst Boek "Botanische Tuinen in NL"	€ 15.615	€ -	€ 15.615	€ -
Opbrengst Postzegelboekjes	€ 4.901	€ -	€ 4.901	€ -
	€ 37.916	€ 14.900	€ 23.016	€ -
Rentebaten en -lasten				
Rentebaten op liquide middelen	€ 551	€ 4.500	€ -3.949	€ -
	€ 551	€ 4.500	€ -3.949	€ -
TOTAAL BATEN	€ 431.599	€ 318.650	€ 112.949	€ 50.586
LASTEN				
<u>Projectmanagement</u>				
Personeel				
Projectleider	€ 33.446	€ 20.900	€ -12.546	€ 6.900
Transitievergoedingen	€ -	€ -	€ -	€ 7.000
Stuurgroep	€ 6.000	€ 6.000	€ -	€ -
Controller	€ 11.987	€ 12.000	€ 13	€ 4.400
	€ 51.433	€ 38.900	€ -12.533	€ 18.300
Overige personeelskosten				
Congressen en tuinbezoeken	€ 815	€ 1.000	€ 185	€ 1.500
Reis- en onkostenvergoedingen	€ 1.722	€ 1.500	€ -222	€ 500
Overig	€ 60	€ 250	€ 190	€ 250
	€ 2.597	€ 2.750	€ 153	€ 2.250
Totaal kosten projectmanagement	€ 54.030	€ 41.650	€ -12.380	€ 20.550

	Rekening 2017	Begroting 2017	Verschil realisatie - begroting 2017	Begroting 2018
<u>Vaste lasten</u>				
Huisvestingskosten				
Huur- en servicekosten	€ 3.901	€ 3.850	€ -51	€ 1.000
Overige huisvestingskosten	€ -	€ 100	€ 100	€ -
	€ 3.901	€ 3.950	€ 49	€ 1.000
Kantoorkosten				
Kantoorbenodigdheden en porti	€ 295	€ 350	€ 55	€ 100
Representatie	€ 465	€ 200	€ -265	€ -
Vergaderkosten	€ -	€ 250	€ 250	€ -
Kantoorautomatisering	€ 819	€ 1.000	€ 181	€ -
Administratie	€ 870	€ 900	€ 30	€ 450
Salarisadministratie	€ 859	€ 800	€ -59	€ 250
Accountant en advies	€ 3.652	€ 2.900	€ -752	€ 450
Bankkosten	€ -	€ 150	€ 150	€ -
Overige kosten	€ -	€ 100	€ 100	€ 132
	€ 6.960	€ 6.650	€ -310	€ 1.382
Totaal vaste lasten	€ 10.861	€ 10.600	€ -261	€ 2.382
TOTAAL ALGEMENE LASTEN	€ 64.891	€ 52.250	€ -12.641	€ 22.932
PROJECTKOSTEN				
Applicaties				
Projectleider	€ -	€ 8.000	€ 8.000	€ -
Nieuwe media en apps	€ 32.465	€ 10.000	€ -22.465	€ -
	€ 32.465	€ 18.000	€ -14.465	€ -
Data en technische infrastructuur				
Projectleider	€ 1.130	€ 5.100	€ 3.970	€ -
Deelprojectleider databeheer / technische infra	€ 7.623	€ 4.800	€ -2.823	€ -
Ondersteuning data	€ 37.882	€ 34.000	€ -3.882	€ 9.100
Verrijking voedselplanten	€ 5.434	€ -	€ -5.434	€ -
Ontwikkeling website	€ 37.945	€ -	€ -37.945	€ -
Data aanvullen	€ 16.338	€ 60.000	€ 43.662	€ -
Diverse kosten Data	€ 165	€ -	€ -165	€ -
	€ 106.517	€ 103.900	€ -2.617	€ 9.100

	Rekening 2017	Begroting 2017	Verschil realisatie - begroting 2017	Begroting 2018
Publieksprogrammering en samenwerking				
Projectleider	€ 31.414	€ 26.300	€ -5.114	€ 5.800
Campagnejaar 2017 - Tuinen als lab	€ 46.910	€ 40.000	€ -6.910	€ -
Deskundigheidsbevordering	€ 65	€ -	€ -65	€ -
Kroonjuwelen tentoonstelling	€ 33.317	€ 10.000	€ -23.317	€ -
Handleiding Collectiebeheer	€ 15.043	€ -	€ -15.043	€ -
Programmering / Zadencongres	€ 18.315	€ 20.000	€ 1.685	€ -
Diverse kosten Publieksprogrammering	€ 5.674	€ -	€ -5.674	€ -
	€ 150.738	€ 96.300	€ -54.438	€ 5.800
Communicatie				
Projectleider	€ 12.091	€ 8.000	€ -4.091	€ 5.800
Medewerker communicatie	€ 24.440	€ 25.000	€ 560	€ -
Boek 'Tuinen voor de Toekomst'	€ 31.142	€ 5.000	€ -26.142	€ -
Nieuwsbrieven, social media	€ -	€ 5.200	€ 5.200	€ -
Communicatie	€ 3.265	€ 5.000	€ 1.735	€ -
	€ 70.938	€ 48.200	€ -22.738	€ 5.800
Verdienmodellen				
Projectleider	€ -	€ -	€ -	€ -
Commerciële activiteiten	€ 6.050	€ -	€ -6.050	€ -
	€ 6.050	€ -	€ -6.050	€ -
TOTAAL PROJECTKOSTEN	€ 366.708	€ 266.400	€ -100.308	€ 20.700
RESULTAAT	€ -	€ -	€ -	€ 6.954

Begroting NVBT 2018

Begroting 2018

BATEN

Subsidies

Nationale Postcode Loterij

€ 50.586
€ 50.586

Overige opbrengsten

Contributies Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen

€ 20.000
€ 20.000

TOTAAL BATEN

€ 70.586

LASTEN

Projectmanagement

Personeel

Lonen en salarissen

€ 14.000

Transitievergoedingen

€ 7.000

Sociale lasten

€ 1.750

Pensioenpremies

€ 2.750

Controller

€ 4.400

€ 29.900

Overige personeelskosten

Congressen en tuinbezoeken

€ 1.500

Reis- en onkostenvergoedingen

€ 700

Overig

€ 250

€ 2.450

Totaal kosten projectmanagement

€ 32.350

**Begroting
2018**

Vaste lasten

Huisvestingskosten

Huur- en servicekosten	€ 1.000
	€ 1.000

Kantoorkosten

Kantoorbenodigdheden	€ 100
Drukwerk en PR	€ 500
Beheer website / Cordia	€ 12.000
Onderhoud van de app	€ 2.000
Advieskosten	€ 750
Administratie	€ 1.200
Salarisadministratie	€ 250
Accountant en advies	€ 450
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	€ 585
Bankkosten	€ 250
Overige kosten	€ 382
	€ 18.467

Leden

Kosten ledenbijeenkomst	€ 2.000
	€ 2.000

Totaal vaste lasten

€ 21.467

TOTAAL ALGEMENE LASTEN

€ 53.817

PROJECTKOSTEN

Data en technische infrastructuur Planten voor de Toekomst

Ondersteuning data	€ 9.100
	€ 9.100

TOTAAL PROJECTKOSTEN

€ 9.100

RESULTAAT

€ 7.669

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Nederlandse Vereniging Van Botanische Tuinen

Wattbaan 51-5
3439 ML Nieuwegein
Postbus 137
3430 AC Nieuwegein

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

T (030) 307 49 49
nieuwegin@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 09068872

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Nederlandse Vereniging Van Botanische Tuinen te Amsterdam gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Nederlandse Vereniging Van Botanische Tuinen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Nederlandse Vereniging Van Botanische Tuinen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag andere informatie, die bestaat uit 'de toelichting op de jaarrekening 2017'.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie in overeenstemming met RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJK-Richtlijn C1 Kleine Organisaties-zonder-winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en ethische voorschriften, de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 25 april 2018
Van Ree Accountants

w.g.

A. Hoogenboom AA